

Bestuursvormen

Groep 7

universeel thema:

Macht

Generalisaties:

- Macht is de mogelijkheid om te beïnvloeden.
- Macht kan worden gebruikt of misbruikt.
- Macht is altijd in enige vorm aanwezig.
- Macht heeft vele vormen (chemisch, elektrisch, politiek, mechanisch...).

Denkstof

Gebruiksvoorwaarden

EIGEN GEBRUIK

Alle materialen zijn alleen voor eigen gebruik.

NIET COMMERCIEEL

De materialen mogen worden ingezet in eigen lespraktijk, ook bij eigen trainingen, maar altijd onder naamsvermelding en bestanden mogen niet aan deelnemers worden gegeven of verkocht.

GEEN AFGELEIDE WERKEN

De materialen mogen alleen in ongewijzigde vorm worden gebruikt.

TOEGANKELIJKHEID

Het is niet toegestaan (delen van) de materialen online te zetten.

Dit houdt ook in:

- de projecten of materialen niet verwerken in Yurls, wikiwijs of andere lessencreatie websites
- de materialen niet delen achter een wachtwoord
- de materialen niet uploaden naar een fileshare website (ook niet als dit niet openbaar is)
- de materialen niet opnemen in een intranet of ander content management systeem.

“Door aanschaf en gebruik van dit materiaal ga je akkoord met deze gebruiksvoorwaarden. Alle materialen zijn beschermd door auteursrecht en mogen uitsluitend volgens deze voorwaarden worden gebruikt.”

Week 1. Thema Introductie Hoe beslissen wij wat we doen?

Introductie Activiteit

Het Machtsspel

💡 *Wie heeft de macht? Hoe worden beslissingen genomen? En voelt dat eerlijk? In dit spel ontdek je verschillende bestuursvormen!*

Wat heb je nodig?

- **Bakje 1** met 10 briefjes: hierop staan verschillende beslissingen die in de klas gemaakt moeten worden.
- **Bakje 2** met 10 briefjes: hierop staan verschillende bestuursvormen.

Hoe werkt het spel?

De leraar trekt een briefje uit bakje 1 en leest de beslissing voor die gemaakt moet worden (bijvoorbeeld: "Welke muziek mogen we luisteren tijdens het werken?").

De leraar geeft een leerling de beurt.

De leerling trekt een briefje uit bakje 2. Dit bepaalt de bestuursvorm waarmee de beslissing wordt genomen.

De leerling leest de bestuursvorm hardop voor en zorgt ervoor dat de juiste personen betrokken worden:

- **Alleen** (bijv. een dictator beslist zelf)
- **Een klein groepje** (bijv. een oligarchie beslist samen)
- **De hele klas** (bijv. een democratie stemt)

De beslissing wordt genomen volgens de bestuursvorm.

- Als het een **dictatuur** is, beslist één persoon.
- Als het een **democratie** is, stemt iedereen.
- Als het een **oligarchie** is, mag een klein groepje kiezen.
- Enzovoort!

Bespreek na elke ronde:

- Was de beslissing eerlijk?
- Voelde iedereen zich betrokken?
- Was er iemand die geen invloed had?
- Hoe voelde het om macht te hebben (of juist niet)?

Week 1. Thema Introductie Hoe beslissen wij wat we doen?
Beslissingen:

Welke activiteit doen we als eerste vanmiddag of morgen?

Welke muziek mogen we luisteren tijdens het werken?

Welke posters komen in de klas?

Welke snack mogen we eenmalig in de klas eten?

Welke sport spelen we in de pauze of tijdens de gymles?

Mogen we vijf minuten extra vrije tijd aan het einde van de les?

Houden we een pyjama dag deze week?

Wat wordt de officiële bijnaam van onze klas?

Welke grappige regel moeten we een hele dag volgen?

Welk programma kijken we tijdens het pauzehapje?

Week 1. Thema Introductie Hoe beslissen wij wat we doen?

Bestuursvormen:

Dictatuur

De dictator heeft alle macht en hoeft niemand om toestemming te vragen. De beslissing wordt door de dictator alleen genomen en moet door iedereen gevolgd. Er is geen discussie mogelijk.

Democratie

Iedereen mag stemmen over de beslissing. De meeste stemmen bepalen de uitkomst. Iedereen heeft evenveel stemrecht.

Monarchie

De koning(in) beslist, maar kan advies vragen aan anderen. De beslissing ligt uiteindelijk altijd bij de monarch.

Oligarchie

Een kleine groep mensen (de oligarchen) neemt de beslissing. De rest van de klas heeft niets te zeggen.

Communisme

Alles wordt eerlijk verdeeld onder iedereen. De groep beslist samen op basis van wat voor iedereen het beste is. Er is geen individu met meer macht dan de ander.

Theocratie

Een religieuze leider of een groep religieuze leiders neemt de beslissing. De regels worden gebaseerd op geloofsregels.

Anarchie

Er is geen leider en geen regels. Iedereen mag zelf bepalen wat ze doen. Er wordt geen gezamenlijke beslissing genomen.

Technocratie

De beslissing wordt genomen door een expert of wetenschapper die de meeste kennis heeft over het onderwerp. De rest van de groep heeft geen stem.

Militaire Junta

De macht ligt bij een groep militairen. Zij bepalen de regels en de rest van de klas moet zich daaraan houden.

Aristocratie

De macht ligt bij een groep 'betere' of 'slimmere' mensen. Zij vinden dat ze beter kunnen beslissen dan anderen en maken de keuze voor de klas.

Week 1. Hele groep. Bestuur in Beeld: Verwonderen over Macht

Denkroutine Lees, Verwonder, Verbind:

Doelen:

- Leerlingen begrijpen de basisprincipes van verschillende bestuursvormen.
- Leerlingen leren vragen te stellen en verbanden te leggen met hun eigen ervaringen en kennis.
- Leerlingen ontwikkelen kritische denkvaardigheden en samenwerkingsvaardigheden.

Vaardigheden:

- Kritisch denken en analyseren
- Samenwerken en communiceren
- Vragen stellen en verbanden leggen
- Presenteren

Benodigdheden:

- Infoblokken over verschillende bestuursvormen
- Schrijfmaterialen (papier, pennen).
- Bord of flip-over voor gezamenlijke vragen en discussiepunten.

Reflectie:

- Wat heb je geleerd over jouw bestuursvorm?
- Welke vragen waren het meest interessant, en waarom?
- Hoe heeft het samenwerken jouw begrip van macht vergroot?

Evaluatie:

- Observatie tijdens groepsdiscussies en samenwerking.
- Schriftelijke en mondelinge uitwerking van de denkroutine.
- De kwaliteit van de vragen en verbanden die leerlingen hebben geformuleerd.

Criteria voor Succes

- Leerlingen kunnen de basisprincipes van hun toegewezen bestuursvorm uitleggen.
- Leerlingen formuleren relevante en originele vragen over het onderwerp.
- Leerlingen verbinden de bestuursvorm met hun eigen ervaringen of kennis.

Beoordeling:

Begrip van de bestuursvorm.

Kwaliteit van de vragen bij verwonder.

Diepgang van de verbanden bij verbind.

Samenwerkingsvaardigheden en bijdrage aan groepspresentatie.

Week 1. Hele groep. Bestuur in Beeld: Verwonderen over Macht

Denkroutine Lees, Verwonder, Verbind:

Lesbeschrijving:

Inleiding

Introduceer het thema bestuursvormen en bespreek kort voorbeelden (democratie, monarchie, dictatuur).

Vertel de leerlingen dat ze in groepjes een bestuursvorm gaan onderzoeken aan de hand van de denkroutine Lees, Verwonder, Verbind.

Leg de stappen van de denkroutine duidelijk uit met een voorbeeld:

Lees: "Lees een korte tekst over een bestuursvorm en schrijf op wat belangrijk lijkt."

Verwonder: "Stel vragen zoals: Hoe werkt dit? Waarom zou dit goed of slecht zijn?"

Verbind: "Hoe heeft deze bestuursvorm invloed op wat je op school leert of in het dagelijks leven tegenkomt?"

Hoofdactiviteit

Lees:

Verdeel de leerlingen in groepjes van 3 of 4. Geef elk groepje een infoblock over een bestuursvorm.

Laat ze het infoblock lezen en kernpunten opschrijven.

Verwonder:

Vraag elk groepje om vragen te bedenken over de bestuursvorm. Stimuleer vragen zoals:

- Waarom zou een land deze vorm kiezen?
- Wat zijn de voordelen en nadelen?
- Hoe verschilt dit van wat wij kennen?

Noteer de vragen op een groot blad of flip-over.

Verbind:

Laat de groepjes bespreken hoe deze bestuursvorm invloed kan hebben op mensen in het dagelijks leven.

Vraag hen verbanden te maken met hun eigen ervaringen, andere vakken (geschiedenis, maatschappijleer) of interesses.

Afsluiting

Laat elk groepje kort hun bestuursvorm en vragen presenteren.

Stimuleer de klas om samen nog meer vragen te bedenken en noteer deze.

Bespreek als groep:

Wat vonden jullie verrassend of interessant?

Welke bestuursvorm lijkt het meest eerlijk of effectief? Waarom?

Sluit af met een korte reflectie: "Wat heb je vandaag geleerd over macht en hoe dit werkt in de wereld?"

Leerlingenblad - Lees, verwonder, verbind

Start

💡 Hoe worden regels gemaakt? Wie beslist? En is dat altijd eerlijk? Vandaag duiken we in de wereld van bestuursvormen!

Stap 1: Wat is een bestuursvorm?

Bestuursvormen zijn manieren waarop een land bestuurd wordt. Sommige landen stemmen samen over beslissingen (democratie), andere hebben een koning of koningin die regeert (monarchie), en soms beslist één persoon alles zelf (dictatuur).

Jullie gaan in groepjes een bestuursvorm onderzoeken! Dit doen we met de **denkroutine: Lees, Verwonder, Verbind.**

Stap 2: De denkroutine

We volgen drie stappen om goed na te denken over bestuursvormen.

Lees → Lees een korte tekst over een bestuursvorm. Schrijf op wat je belangrijke vindt.

👉 **Voorbeeld:** In een dictatuur beslist één persoon alles zelf. Mensen hebben weinig invloed op de regels.

Verwonder → Stel vragen over wat je gelezen hebt. Denk na over hoe het werkt.

? **Voorbeeldvragen:**

- Waarom zou een land voor deze bestuursvorm kiezen?
- Wat zou hier goed of juist lastig aan kunnen zijn?
- Hoe voelt het voor mensen die in zo'n land wonen?

Verbind → Koppel wat je geleerd hebt aan het dagelijks leven.

🔗 **Voorbeeld:** In Nederland mogen we stemmen over wie de baas is, maar hoe zou het zijn als maar één persoon alle regels maakte?

Stap 3: Aan de slag!

Werk in groepjes van 3 of 4. Jullie krijgen een tekst over een bestuursvorm.

1. **Lees de tekst en schrijf de belangrijkste punten op.** 👉
2. **Bedenk samen vragen.** Waarom is deze bestuursvorm gekozen? Wat zijn de voor- en nadelen? Hoe is dit anders dan wat wij kennen? 📄
3. **Maak verbindingen.** Bespreek hoe deze bestuursvorm invloed heeft op het dagelijks leven. Waar zie je dit terug in de wereld, op school of in de geschiedenis? 🔍

Schrijf jullie vragen en gedachten op een groot blad.

Stap 4: Presenteren en nadenken

Elk groepje presenteert kort hun bestuursvorm en hun vragen.

Samen bespreken:

- Wat vonden jullie het meest verrassend of interessant?
- Welke bestuursvorm lijkt het eerlijkst? Waarom?
- Wat hebben we geleerd over macht en invloed?

💡 Criteria voor Succes:

- ✅ Je kunt uitleggen hoe jouw bestuursvorm werkt.
- ✅ Je hebt originele en slimme vragen bedacht.
- ✅ Je kunt een verbinding maken met iets uit het dagelijks leven.

Infoblok Democratie

Democratie

- **Directe democratie:** Burgers beslissen direct over wetten en beleid.
 - Zwitserland (vooral op lokaal en kantonaal niveau)
 - Micronesië
 - Liechtenstein
- **Representatieve democratie:** Burgers kiezen vertegenwoordigers die beslissingen nemen.
 - Nederland
 - Verenigde Staten
 - Duitsland

Democratie: Samen beslissen

In een democratie mogen mensen meebeslissen over wetten en regels. Er zijn twee soorten democratie.

Bij **directe democratie** stemmen burgers zelf over plannen. Dit gebeurt bijvoorbeeld in delen van Zwitserland en Liechtenstein.

Bij **representatieve democratie** kiezen mensen een groep leiders die namens hen besluiten nemen. Dit gebeurt in Nederland, Duitsland en de Verenigde Staten.

Democratie betekent dat iedereen een stem heeft. Mensen kunnen kiezen wie het land bestuurt en regels maken. Zo zorgen we samen voor een eerlijke samenleving!

Infoblok Republiek

Republiek

- **Presidentiële republiek:** Een gekozen president is staatshoofd en vaak regeringsleider.
 - Verenigde Staten
 - Brazilië
 - Indonesië
- **Parlementaire republiek:** Het parlement heeft de meeste macht, en een president is meestal een ceremonieel staatshoofd.
 - Duitsland
 - Italië
 - India

Republiek: Een land zonder koning

In een republiek is er geen koning of koningin. Het land wordt bestuurd door een gekozen leider.

Er zijn twee soorten republieken. In een **presidentiële republiek** heeft de president veel macht. Hij of zij is de baas van het land en maakt belangrijke beslissingen, zoals in de Verenigde Staten en Brazilië.

In een **parlementaire republiek** heeft het parlement de meeste macht. De president is er vooral om het land te vertegenwoordigen, zoals in Duitsland en India.

In een republiek kiezen mensen hun leiders, zodat iedereen invloed heeft op het bestuur van het land.

Infoblok Monarchie

Monarchie

- **Constitutionele monarchie:** De macht van de koning (in) is beperkt door een grondwet; het parlement heeft de meeste macht.
 - Nederland
 - Verenigd Koninkrijk
 - Zweden
- **Absolute monarchie:** De koning (in) heeft alle macht en regeert zonder beperkingen.
 - Saoedi-Arabië
 - Brunei
 - Oman
 - India

Monarchie: Een land met een koning of koningin

In een monarchie heeft een koning of koningin de macht. Er zijn twee soorten monarchieën.

Bij een **constitutionele monarchie** heeft de koning (in) weinig macht. Er is een grondwet die de regels bepaalt. Het parlement neemt de belangrijke beslissingen. Dit gebeurt in Nederland, het Verenigd Koninkrijk en Zweden.

Bij een **absolute monarchie** heeft de koning (in) alle macht en beslist alles zelf. Er is geen parlement dat regels maakt. Dit gebeurt in landen zoals Saoedi-Arabië en Brunei.

In een monarchie wordt de koning of koningin meestal niet gekozen, maar volgt iemand uit de familie op.

Infoblok Dictatuur

Dictatuur

- **Militaire dictatuur:** Macht wordt uitgeoefend door militaire leiders.
 - Myanmar (junta sinds 2021)
 - Thailand (tijdens de junta van 2014-2019)
 - Chili (onder Pinochet, 1973-1990)
- **Autocratische dictatuur:** Alle macht ligt bij één persoon.
 - Noord-Korea
 - Syrië
 - Belarus
- **Partijdictatuur:** Een politieke partij beheerst het hele systeem.
 - China (Communistische Partij)
 - Cuba (Communistische Partij)
 - Vietnam (Communistische Partij)

Dictatuur: Eén persoon of groep heeft alle macht

In een dictatuur hebben gewone mensen weinig invloed. De macht ligt bij één leider of een kleine groep.

Bij een **militaire dictatuur** regeert het leger. Soldaten bepalen de regels, zoals in Myanmar en vroeger in Chili.

Bij een **autocratische dictatuur** beslist één persoon alles zelf. Niemand mag hem tegenspreken. Dit gebeurt in landen zoals Noord-Korea en Belarus.

Bij een **partijdictatuur** heeft maar één politieke partij alle macht. Andere partijen zijn verboden. Dit is zo in China en Cuba.

In een dictatuur mogen mensen meestal niet vrij stemmen of zeggen wat ze willen.

Infoblok Theocratie

Theocratie

- Een religie of religieuze leiders hebben de macht, vaak gebaseerd op religieuze wetten.
- Vaticaanstad
- Iran
- Afghanistan (onder de Taliban)

Theocratie: Bestuurd door geloof

In een theocratie heeft een religie of religieuze leiders de macht. De regels en wetten zijn gebaseerd op een geloof.

In **Vaticaanstad** is de paus de leider en worden beslissingen gemaakt volgens het christelijke geloof. In **Iran** hebben islamitische leiders veel macht en gelden strenge religieuze regels. In **Afghanistan** maken de Taliban de wetten op basis van hun geloof. Mensen in een theocratie moeten vaak leven volgens religieuze wetten, zelfs als ze een ander geloof hebben. Ze mogen meestal niet zelf kiezen welke regels ze volgen. In sommige landen hebben religieuze leiders meer macht dan gewone burgers.

Week 1. Kleine groep. Bestuur: Wat Werkt het Beste

Denksleutel Beste keuze

Doelen:

- Leren evalueren en onderbouwen van meningen.
- Begrijpen van de kenmerken en effecten van verschillende bestuursvormen.
- Ontwikkelen van kritisch denken en redeneren op basis van zelfgekozen criteria.

Vaardigheden:

- Kritisch denken
- Argumenteren en presenteren
- Samenwerken en evalueren
- Reflecteren op maatschappelijke vraagstukken
- Denksleutel

Benodigdheden:

- Lijsten met bestuursvormen en hun kenmerken
- Werkbladen met een tabel voor de Beste Keuze-Sleutel
- Schrijfwaren

Reflectie:

- Welke bestuursvorm vonden jullie het beste en waarom?
- Welke criteria hebben jullie gekozen, en hoe hebben deze invloed gehad op jullie beslissing?
- Hoe zouden andere criteria de uitkomst kunnen veranderen?

Evaluatie:

- Analyseer of de gekozen criteria relevant en logisch waren.
- Observeer de kwaliteit van de argumentatie en samenwerking tijdens de activiteit.
- Reflecteer op hoe de activiteit helpt bij het begrijpen van bestuursvormen.

Criteria voor Succes

- Minstens drie duidelijke en logische criteria opgesteld.
- Een goed gestructureerde argumentatie voor de keuze van de beste bestuursvorm.
- Een puntsysteem gebruikt om tot een conclusie te komen.
- Presentatie van resultaten met minimaal vijf onderbouwde argumenten.

Beoordeling:

Beoordeel de helderheid van de criteria en de logica in de argumentatie.

Geef punten voor creativiteit en samenwerking.

Observeer de mate waarin leerlingen zich verdiept hebben in de bestuursvormen.

Week 1. Kleine groep. Bestuur: Wat Werkt het Beste

Denksleutel Beste keuze

Lesbeschrijving:

Inleiding

Bespreek kort de zes bestuursvormen (democratie, republiek, monarchie, dictatuur, oligarchie, theocratie) en hun kenmerken. (zie vorige opdracht)

Introduceer de Beste Keuze-Sleutel: leg uit dat leerlingen criteria moeten opstellen om te beoordelen welke bestuursvorm het beste is.

Hoofdactiviteit

Criteria Bepalen: Laat de leerlingen alleen of in tweetallen drie tot vijf criteria bedenken waaraan een goede bestuursvorm moet voldoen. Bijvoorbeeld: "eerlijkheid", "efficiëntie", of "vrijheid voor burgers".

Evaluatie en Scoren: Vul samen met de groep een tabel in. Noteer de bestuursvormen van boven naar beneden en de criteria van links naar rechts. Laat leerlingen punten toekennen per criterium. (bijvoorbeeld: 5 is het beste, 1 is het slechtste).

Argumentatie voorbereiden: Leerlingen schrijven een korte uitleg met vijf argumenten voor hun keuze van de beste bestuursvorm.

Afsluiting

Laat leerlingen hun keuze presenteren en de argumenten uitleggen.

Reflecteer gezamenlijk: hoe beïnvloeden de gekozen criteria de uitkomst? Zijn sommige bestuursvormen beter voor specifieke situaties?

Welke bestuursvorm is het beste?

💡 Hoe zou jij een land besturen? Wat maakt een bestuursvorm eerlijk of goed? Vandaag onderzoeken we welke bestuursvorm het beste werkt!

Stap 1: Wat zijn bestuursvormen?

Landen worden op verschillende manieren bestuurd. Dit noemen we **bestuursvormen**. Hier zijn zes belangrijke bestuursvormen:

- **Democratie** – Het volk stemt en beslist.
- **Republiek** – Een gekozen leider regeert.
- **Monarchie** – Een koning of koningin heeft macht.
- **Dictatuur** – Eén persoon of een kleine groep beslist alles.
- **Oligarchie** – Een kleine groep machtige mensen regeert.
- **Theocratie** – De macht ligt bij religieuze leiders.

Vandaag gebruiken we de **Beste Keuze-Sleutel** om te onderzoeken welke bestuursvorm het beste is. We bedenken eerst **criteria** (regels) om eerlijk te kunnen vergelijken.

Stap 2: Aan de slag!

Criteria bedenken

Werk alleen of in tweetallen en bedenk **drie tot vijf criteria** waaraan een goede bestuursvorm moet voldoen. Denk aan:

- Eerlijkheid** – Heeft iedereen een stem?
- Efficiëntie** – Worden beslissingen snel gemaakt?
- Vrijheid** – Mogen mensen zeggen wat ze willen?

Schrijf jullie criteria op!

◆ Bestuursvormen scoren

We maken een tabel. Links zetten we de zes bestuursvormen, bovenaan zetten we de criteria.

- Geef elke bestuursvorm punten per criterium (bijvoorbeeld: **5** is heel goed, **1** is slecht).
- vul de tabel in en tel de punten op. Welke bestuursvorm scoort het hoogst?

◆ Waarom is dit de beste keuze?

Schrijf een korte uitleg waarin je met **vijf argumenten** uitlegt waarom jouw bestuursvorm het beste is.

Stap 3: Presenteren en Reflecteren

Presenteer jouw keuze! Leg uit waarom deze bestuursvorm volgens jou het beste werkt.

Samen bespreken:

- Hoe hebben jullie criteria de uitkomst beïnvloed?
- Zijn sommige bestuursvormen beter in bepaalde situaties?

Criteria voor Succes

- Minstens drie duidelijke en logische criteria bedacht.
- Een goed gestructureerde argumentatie geschreven.
- Een puntsysteem gebruikt om tot een eerlijke conclusie te komen.
- Presentatie van de resultaten met minimaal vijf onderbouwde argumenten.

Inspiratieblad Criteria

Hier is een lijst met 20 voorbeeldcriteria die jullie kunnen gebruiken of bekijken om de beste bestuursvorm te kiezen:

1. **Eerlijkheid** – Behandelt de bestuursvorm iedereen gelijk en rechtvaardig?
2. **Vrijheid** – Biedt de bestuursvorm vrijheid voor burgers om te spreken, denken en handelen?
3. **Veiligheid** – Zorgt de bestuursvorm ervoor dat mensen veilig zijn en beschermd worden?
4. **Efficiëntie** – Kan de bestuursvorm snel en effectief beslissingen nemen?
5. **Gelijkheid** – Worden alle burgers op dezelfde manier behandeld, ongeacht afkomst, geslacht of religie?
6. **Verantwoordelijkheid** – Zijn de leiders verantwoordelijk voor hun acties en kunnen ze ter verantwoording worden geroepen?
7. **Toegankelijkheid** – Hebben alle burgers toegang tot de overheid en een kans om gehoord te worden?
8. **Transparantie** – Weet de bevolking wat er gebeurt en waarom beslissingen worden genomen?
9. **Duurzaamheid** – Houdt de bestuursvorm rekening met de toekomst en het milieu?
10. **Inclusiviteit** – Worden alle groepen in de samenleving betrokken bij de beslissingen?
11. **Stabiliteit** – Zorgt de bestuursvorm voor rust en orde in het land?
12. **Innovatie** – Kan de bestuursvorm goed omgaan met veranderingen en nieuwe ideeën?
13. **Vertrouwen** – Kunnen burgers erop vertrouwen dat de leiders eerlijk en goed handelen?
14. **Participatie** – Kunnen burgers actief meedoen en invloed uitoefenen?
15. **Rechtsstaat** – Wordt iedereen, inclusief de leiders, aan dezelfde wetten gehouden?
16. **Neutraliteit** – Wordt er geen groep of religie bevoordeeld boven een andere?
17. **Evenwicht** – Zijn de verschillende machten (zoals wetgevende en uitvoerende macht) goed verdeeld?
18. **Onderwijs en kennis** – Zorgt de bestuursvorm ervoor dat burgers goed geïnformeerd zijn over hun rechten en plichten?
19. **Welvaart** – Helpt de bestuursvorm om economische groei en welzijn te bevorderen?
20. **Onafhankelijkheid** – Wordt de bestuursvorm niet beïnvloed door andere landen of externe krachten?

Week 2. Hele groep. De Machtige Baas van de Dag

Denkroutine Genereren, Sorteren, Verbinden, Uitwerken

Doelen:

- Leerlingen ontdekken verschillende bestuursvormen door praktische ervaring.
- Ontwikkelen van empathie en kritisch denkvermogen door te reflecteren op macht en invloed.
- Begrijpen hoe macht kan worden gebruikt en misbruikt binnen verschillende contexten.

Vaardigheden:

- Samenwerken en communiceren in groepsverband.
- Creatief en analytisch denken.
- Reflecteren op sociale en politieke structuren.
- Plannen en organiseren.

Benodigdheden:

- Kaarten met instructies voor verschillende bestuursstijlen.
- Papier en kleurpotloden/stiften.
- Groot vel papier voor elke groep voor de conceptmap.
- Lotingmiddelen (bijvoorbeeld een dobbelsteen of lootjes).

Reflectie:

- Laat leerlingen nadenken over vragen zoals:
- Hoe voelde het om in een groep met een specifieke bestuursstijl te werken?
- Welke invloed had de bestuursvorm op de samenwerking en beslissingen?
- Hoe zou je deze vorm van macht omschrijven: eerlijk, oneerlijk, effectief?

Evaluatie:

- Observaties van de docent tijdens de groepsactiviteiten.
- Presentaties van de groepjes waarin ze uitleggen hoe hun bestuursvorm invloed heeft gehad op hun keuzes.
- Reflectievragen beantwoorden aan het einde van de activiteit.

Criteria voor Succes

- Elk groepje heeft een conceptmap gemaakt met duidelijke activiteiten en verbanden.
- De bestuursstijl is herkenbaar in de presentatie van het groepje.
- Leerlingen kunnen reflecteren op hoe de bestuursvorm hun keuzes heeft beïnvloed.

Beoordeling:

De mate waarin de conceptmap de denkroutine goed toepast.
Het vermogen van de groep om hun bestuursvorm te identificeren en de impact hiervan uit te leggen.
Actieve deelname van alle groepsleden.

Week 2. Hele groep. De Machtige Baas van de Dag

Denkroutine Genereren, Sorteren, Verbinden, Uitwerken

Lesbeschrijving:

Inleiding

Vertel dat alle groepjes regels en activiteiten voor de middag en de pauzes gaan bedenken, rekening houdend met een specifieke rolomschrijving die ze krijgen. De rollen vertegenwoordigen verschillende bestuursstijlen en benaderingen van macht, zoals:

- Streng en bazig: weinig inspraak van anderen.
- Sociaal bewogen: gericht op het welzijn van iedereen.
- Selectief: bevoordeelt bijvoorbeeld een specifieke groep (zoals kinderen met een bepaalde eigenschap).

Verdeel de klas in kleine groepjes en geef elk groepje een kaart met hun rolomschrijving.

Hoofdactiviteit

Fase 1: Planning in Groepjes

Elk groepje gebruikt de denkroutine "Genereren, Sorteren, Verbinden, Uitwerken" om hun plannen voor de pauzes en middagactiviteiten te maken:

Genereren: Bedenk zoveel mogelijk activiteiten die passen bij de rolomschrijving.

Sorteren: Selecteer de belangrijkste activiteiten en geef prioriteit aan de rolomschrijving.

Verbinden: Leg verbanden tussen de activiteiten en de rolomschrijving; noteer bijvoorbeeld hoe deze de machtsstructuur weerspiegelt.

Uitwerken: Voeg details en praktische informatie toe, zoals tijdsindeling en benodigde materialen.

Elk groepje presenteert hun plannen kort aan de klas.

Fase 2: Loting

Organiseer een loting om te bepalen welke groepje de "oligarchie" van de dag wordt. Het gekozen groepje mag hun plannen uitvoeren tijdens de pauzes en de middag.

Zorg ervoor dat de klas begrijpt dat zij geen inspraak hebben in de keuze; het lot bepaalt.

Fase 3: Uitvoering

Voer de geplande activiteiten van het winnende groepje uit in de pauzes en middag.

Observeer hoe leerlingen reageren op de macht van het winnende groepje en hoe zij hun rol vervullen.

Afsluiting

Reflectie in Groepjes

Elk groepje reflecteert op de ervaring met hun rolomschrijving:

Wat waren de voor- en nadelen van hun aanpak?

Hoe voelde het om een bepaalde macht te simuleren (bijvoorbeeld streng versus sociaal bewogen)?

Wat zouden ze anders doen in een echte machtspositie?

Klassikale Bespreking

Bespreek hoe het voelde om te werken onder een oligarchie:

Hoe reageerden de leerlingen op het ontbreken van inspraak?

Was de gekozen macht rechtvaardig of oneerlijk, en waarom?

Wat vonden ze van de rol van macht en invloed in deze context?

Laat leerlingen ideeën delen over hoe macht idealiter verdeeld zou moeten worden.

Link met de Realiteit

Trek parallellen tussen de activiteit en hoe oligarchieën werken in de samenleving. Bespreek situaties waarin macht wordt gebruikt of misbruikt, en laat leerlingen nadenken over hoe zij macht zouden willen zien in de wereld.

Leerlingenblad - De Machtige Baas van de Dag

vandaag werken jullie in groepjes en krijgen jullie een rolkaart met een speciale manier van macht uitoefenen. Jullie gaan bedenken hoe pauzes en middagactiviteiten eruit moeten zien volgens jullie bestuursvorm.

⚡ **MAAR...** Eén groepje wordt door een loting de baas van de dag en mag hun plannen echt uitvoeren!

💡 Hoe voelt het als jouw mening niet telt? En hoe is het om juist alle macht te hebben?

Hoe gaan we te werk?

1. Plannen maken in groepjes 📝

Gebruik de denkroutine **Genereren, Sorteren, Verbinden, Uitwerken**:

- ✓ **Genereren** → Bedenk zoveel mogelijk ideeën voor pauze- en middagactiviteiten.
- ✓ **Sorteren** → Welke ideeën passen het beste bij jullie bestuursvorm?
- ✓ **Verbinden** → Hoe sluiten jullie ideeën aan op de manier waarop jullie macht hebben?
- ✓ **Uitwerken** → Werk de beste plannen uit met details: wanneer, hoe, met wie?

Maak een conceptmap waarin jullie alle ideeën duidelijk laten zien!

2. Loting: wie wordt de baas? 🎲

De leraar trekt lootjes: één groepje wordt de "machtige baas" en mag hun plannen echt uitvoeren.

🔥 **LET OP:** De rest van de klas heeft geen inspraak in wie wint. Dit is hoe een oligarchie werkt!

3. Uitvoeren van de plannen 🗣️

Het winnende groepje voert hun plannen uit tijdens de pauzes en de middag. De andere groepjes moeten zich eraan houden, net zoals in een echte oligarchie.

🔍 **Observeer:** Hoe voelt het om de regels niet te kunnen veranderen? Hoe gebruikt het winnende groepje hun macht?

Afsluiting en Reflectie

Bespreek met je groepje:

- Hoe voelde het om wel of geen macht te hebben?
- Was deze manier van beslissen eerlijk? Waarom wel/niet?
- Wat vonden jullie van jullie bestuursvorm?

Klassikale bespreking:

- Wat zijn de voor- en nadelen van macht in een oligarchie?
- Zou deze bestuursvorm in een echt land goed werken? Waarom?
- Hoe zou jij willen dat macht in de wereld verdeeld is?

Criteria voor Succes

- ✓ Elk groepje heeft een conceptmap gemaakt met duidelijke activiteiten en verbanden.
- ✓ De bestuursvorm is herkenbaar in de presentatie van het groepje.
- ✓ Leerlingen kunnen reflecteren op hoe de bestuursvorm hun keuzes heeft beïnvloed.

Rolkaart 1: De Strenge Leiders

Jullie zijn bezig en bepalen alles tot in de kleinste details.

- Jullie luisteren nauwelijks naar de ideeën van anderen.
- Jullie regels zijn duidelijk en streng: iedereen moet doen wat jullie zeggen, zonder discussie.
- Jullie planning houdt geen rekening met wat anderen willen.

Rolkaart 2: De Sociaal Bewogen Leiders

Jullie willen dat iedereen zich fijn voelt en proberen voor iedereen goed te zorgen.

- Jullie luisteren naar de wensen van anderen en proberen die te combineren.
- Jullie maken een planning die rekening houdt met het plezier van de hele groep.
- Jullie streven ernaar om eerlijk en vriendelijk te zijn voor iedereen.

Rolkaart 3: De Selectieve Leiders

Jullie kiezen ervoor om een bepaalde groep te bevoordelen.

Bijvoorbeeld: alleen kinderen met bruine kleur ogen of met veterschoenen krijgen voordelen.

- Jullie regels en activiteiten zijn duidelijk gericht op het voordeel van die ene groep.
- Jullie vinden het niet erg als anderen zich buitengesloten voelen.

Rolkaart 4: De Chaotische Leiders

Jullie maken geen duidelijke regels en geven iedereen vrijheid om te doen wat ze willen.

- Er is weinig structuur in jullie planning; mensen mogen zelf kiezen.
- Jullie vertrouwen erop dat iedereen zelf weet wat goed is.
- Jullie proberen geen controle te houden en laten alles los.

Rolkaart 5: De Perfectionistische Leiders

Jullie proberen alles perfect te doen, maar alleen voor bepaalde mensen.

- Jullie kiezen een groep mensen uit (bijvoorbeeld aan het begin trekken de klasgenootjes een lootje en alle leerlingen met een bepaald teken erop horen bij de groep) en focussen daar op.
- Jullie willen dat alles tot in de puntjes goed geregeld is, maar alleen voor die ene groep.
- Andere kinderen worden minder belangrijk gevonden in jullie planning.

Rolkaart 6: De Competitieve Leiders

Jullie willen laten zien dat jullie de beste zijn en willen alles naar jullie hand zetten.

- Jullie organiseren activiteiten waarbij jullie altijd winnen of in de schijnwerpers staan.
- Jullie laten weinig ruimte voor anderen om iets te zeggen of te beslissen.
- Jullie maken regels die ervoor zorgen dat jullie macht altijd duidelijk is.

Week 2. Kleine groep. Wie Weet Wat Over Besturen?

Denksleutel Grafiek

Doelen:

- Leerlingen leren bestuursvormen herkennen en beschrijven.
- Ze ontwikkelen vaardigheden in data-analyse en presentatie.
- Ze leren de wetenschappelijke methode toepassen.
- Ze verbeteren hun communicatie- en samenwerkingsvaardigheden.

Vaardigheden:

- Data verzamelen en analyseren
- Kritisch en creatief denken
- Samenwerken en communiceren
- Presenteren met behulp van grafieken
- Toepassen van de wetenschappelijke methode

Benodigdheden:

- Vooraf voorbereide quiz met 20 vragen over bestuursvormen
- Pen en papier
- Tablets of computers voor dataverwerking
- Werkblad voor het ontwerpen van een grafiek
- Viltstiften of potloden voor handmatige grafieken
- Grote vellen papier voor presentaties

Reflectie:

- Wat heb je geleerd over bestuursvormen?
- Hoe heeft je grafiek je geholpen om de data te begrijpen?
- Wat zou je de volgende keer anders aanpakken?

Evaluatie:

- Bespreek met de leerlingen hoe goed hun quiz en grafieken de kennis van hun doelgroepen weerspiegelden.
- Analyseer samen de gekozen doelgroep en hoe dit invloed had op de resultaten.

Criteria voor Succes

- De quizvragen zijn correct en begrijpelijk geformuleerd.
- Data wordt accuraat verzameld en logisch weergegeven in een grafiek.
- Grafieken hebben een titel, duidelijke legenda en correct kleurgebruik.
- Leerlingen trekken goed onderbouwde conclusies uit hun data.
- Reflectie over het proces is volledig en inzichtelijk.

Beoordeling:

- Juiste toepassing van de wetenschappelijke methode.
- Kwaliteit en presentatie van de grafiek.
- Diepgang in conclusies.
- Samenwerking en communicatie

Week 2. Kleine groep. Wie Weet Wat Over Besturen?

Denksleutel Grafiek

Lesbeschrijving:

Inleiding

Introduceer het thema "macht" en bestuursvormen. Bespreek wat een bestuursvorm is en geef enkele voorbeelden (democratie, monarchie, dictatuur, enz.).

Leg de opdracht uit: onderzoek hoeveel verschillende doelgroepen weten over bestuursvormen.

Hoofdactiviteit

Laat leerlingen individueel of in tweetallen een of meer doelgroepen kiezen (bijv. groep 6 en leerkrachten).

Geef de quizvragen en laat hen bedenken hoe ze deze gaan gebruiken (interviewen, afnemen in een groep).

Laat leerlingen data verzamelen. Ondersteun door te vragen:

Hoe registreer je de antwoorden?

Hoe zorg je dat je eerlijk vergelijkt tussen doelgroepen?

Laat hen de resultaten analyseren en verwerken in een grafiek. Gebruik hierbij de richtlijnen van de Grafiek-sleutel.

Help leerlingen conclusies trekken:

Welke trends zie je?

Welke bestuursvorm lijkt het minst of juist het best begrepen?

Afsluiting

Laat leerlingen hun grafiek en conclusies kort presenteren aan de groep.

Reflecteer gezamenlijk: hoe verschilt de kennis over bestuursvormen per doelgroep? Wat leren we hieruit?

Leerlingenblad - Wie weet wat?

Wat ga je doen?

Je gaat onderzoeken hoeveel kennis verschillende doelgroepen hebben over bestuursvormen, zoals democratie, monarchie en dictatuur. Je gebruikt een quiz om data te verzamelen en verwerkt deze gegevens in een duidelijke grafiek. Vervolgens trek je conclusies en presenteer je jouw bevindingen aan de klas. Gebruik je de kant-en-klare of maak je je eigen quiz?

De Wetenschappelijke Methode – Stap voor Stap

We gaan de wetenschappelijke methode gebruiken. Hieronder lees je per stap wat je moet doen.

Stap 1: Stel een vraag (Hypothese formuleren)

Bedenk een onderzoeksvraag. Bijvoorbeeld: "Welke bestuursvorm kennen mensen het best?" of "Hoe verschilt de kennis over bestuursvormen tussen leerlingen en leerkrachten?". Noteer ook wat je verwacht dat het antwoord zal zijn.

Stap 2: Verzamel data

- Kies met je groepje een doelgroep (bijvoorbeeld groep 6, ouders of leerkrachten).
- Gebruik de quiz met 20 vragen over bestuursvormen.
- Bedenk hoe je de quiz gaat afnemen (individueel interview, groepsvragen, schriftelijk, kahoot of andere digitale opties).
- Noteer de antwoorden zorgvuldig en eerlijk.

Stap 3: Analyseer je data

- Bekijk de resultaten van de quiz.
- Verwerk je gegevens in een overzichtelijke grafiek.
- Gebruik de **Grafiek-sleutel** om een duidelijke grafiek te maken:
 - Geef de grafiek een duidelijke titel.
 - Gebruik een legenda zodat je gegevens begrijpelijk zijn.
 - Gebruik passende kleuren om verschillen te laten zien.

Stap 4: Trek conclusies

- Welke bestuursvorm begrijpen mensen het best?
- Welke bestuursvorm is het minst bekend?
- Welke opvallende trends zie je? (Zijn er verschillen tussen jongens/meisjes? Pak je misschien nog een andere doelgroep erbij en kun je de antwoorden vergelijken?)

Stap 5: Presenteer je resultaten

- Laat je grafiek aan de groep zien.
- Leg uit welke conclusies je hebt getrokken.
- Beantwoord vragen van je klasgenoten.

Criteria voor Succes

- De data is zorgvuldig verzameld en verwerkt.
- De grafiek heeft een titel, een legenda en duidelijke kleuren.
- De conclusies zijn goed onderbouwd met data.
- De reflectie laat zien wat je hebt geleerd en wat je de volgende keer anders zou doen.

Reflectievragen

- Wat heb je geleerd over bestuursvormen?
- Hoe hielp jouw grafiek om de data beter te begrijpen?
- Wat zou je volgende keer anders doen?

Antwoorden Quiz

1. B) Constitutionele monarchie
2. B) Partijdictatuur
3. B) Directe democratie
4. B) Theocratie
5. A) Federatie
6. B) Representatieve democratie

7. A) Plutocratie
8. A) Anarchie
9. B) Oligarchie
10. A) De koning heeft alle macht.
11. B) Technocratie
12. C) Militaire dictatuur
13. B) Confederatie

14. B) Nederland
15. C) Dictatuur
16. A) Aristocratie
17. A) Presidentiële republiek
18. A) Anarchie
19. A) Theocratie
20. B) Democratie

Stap 1: Titel en Doel

Wat is het doel van je grafiek?

Schrijf hier op wat je wilt laten zien met je grafiek:

Bijvoorbeeld: "De kennis van verschillende doelgroepen over bestuursvormen."

Titel van de grafiek:

Bijvoorbeeld: "Kennis over bestuursvormen bij groep 6, groep 8 en leerkrachten."

Stap 2: Type Grafiek

Welke grafiek past het beste bij jouw gegevens? Kies een van de volgende opties:

- Staafdiagram (bijvoorbeeld voor aantallen per categorie)
- Cirkeldiagram (bijvoorbeeld voor percentages)
- Lijngrafiek (bijvoorbeeld voor trends in data)

Waarom heb je dit type gekozen?

Stap 3: Data Verwerken

Verzamel je gegevens en maak een tabel:

Voorbeeld van een tabel:

Doelgroep	Correcte Antwoorden	Foute Antwoorden
Groep 6	15	5
Groep 8	18	2
Leerkrachten	20	0

Welke gegevens gebruik je in je grafiek?

Bijvoorbeeld: alleen het aantal correcte antwoorden.

Stap 4: Grafiek Teken

Gebruik een groot vel papier of digitale tools om je grafiek te tekenen.

Voeg een legenda toe:

Beschrijf wat de kleuren of symbolen in je grafiek betekenen.

Legenda-voorbeeld:

Blauw = correcte antwoorden

Rood = foute antwoorden

Kleurgebruik:

Kies contrasterende kleuren en zorg voor overzichtelijkheid.

Stap 5: Controleer je Grafiek

Gebruik onderstaande checklist om te controleren of je grafiek goed is:

- Titel is duidelijk en relevant
- Gegevens zijn correct en overzichtelijk weergegeven
- Juiste type grafiek gekozen
- Legenda is toegevoegd
- Kleurgebruik maakt de grafiek duidelijk
- Grafiek geeft antwoord op je onderzoeksvraag

Stap 6: Reflectie

Beantwoord de volgende vragen:

1. Wat vertelt je grafiek over de kennis van bestuursvormen in de doelgroepen?
2. Welke doelgroep weet het meeste/minste over bestuursvormen?
3. Wat zou je nog meer willen onderzoeken?

Leerlingenblad - Quiz Bestuursvormen

Vraag 1

Welke bestuursvorm heeft een staatshoofd dat zijn of haar macht erfelijk verkrijgt, maar wiens macht is beperkt door een grondwet?

- A) Absolute monarchie
- B) Constitutionele monarchie
- C) Dictatuur
- D) Republiek

Vraag 2

In dit land neemt één politieke partij alle beslissingen, en oppositiepartijen zijn verboden. Welke bestuursvorm is dit?

- A) Democratie
- B) Partijdictatuur
- C) Theocratie
- D) Plutocratie

Vraag 3

In welk systeem hebben alle burgers rechtstreeks invloed op beslissingen, bijvoorbeeld via referenda?

- A) Representatieve democratie
- B) Directe democratie
- C) Oligarchie
- D) Anarchie

Vraag 4

Wat is de bestuursvorm waarin religieuze leiders regeren op basis van religieuze wetten?

- A) Dictatuur
- B) Theocratie
- C) Aristocratie
- D) Monarchie

Vraag 5

In dit systeem wordt de macht over het land gedeeld tussen een centrale overheid en deelstaten. Hoe noemen we dit?

- A) Federatie
- B) Confederatie
- C) Anarchie
- D) Republiek

Vraag 6

In welk systeem worden leiders gekozen door de bevolking om hen te vertegenwoordigen?

- A) Dictatuur
- B) Representatieve democratie
- C) Absolute monarchie
- D) Technocratie

Vraag 7

In dit systeem wordt de regering gevormd door de rijkste individuen. Welke bestuursvorm is dit?

- A) Plutocratie
- B) Democratie
- C) Oligarchie
- D) Technocratie

Leerlingenblad - Quiz Bestuursvormen

Vraag 8

In welk systeem is er geen centrale overheid en nemen mensen zelf verantwoordelijkheid voor de organisatie van hun samenleving?

- A) Anarchie
- B) Dictatuur
- C) Monarchie
- D) Aristocratie

Vraag 9

Welke bestuursvorm was kenmerkend voor Venetië in de Middeleeuwen, waar een kleine elite de macht had?

- A) Theocratie
- B) Oligarchie
- C) Democratie
- D) Confederalisme

Vraag 10

Wat is een kenmerk van een absolute monarchie?

- A) De koning heeft alle macht.
- B) De macht van de koning wordt beperkt door het parlement.
- C) De koning wordt gekozen door de bevolking.
- D) De koning regeert samen met een raad van ministers.

Vraag 11

In welk systeem worden besluiten genomen door wetenschappers en technische experts?

- A) Democratie
- B) Technocratie
- C) Theocratie
- D) Aristocratie

Vraag 12

In dit systeem heeft een militaire leider de macht gegrepen. Welke bestuursvorm is dit?

- A) Democratie
- B) Oligarchie
- C) Militaire dictatuur
- D) Plutocratie

Vraag 13

Welke bestuursvorm combineert onafhankelijke staten die samenwerken aan gezamenlijke doelen?

- A) Federatie
- B) Confederatie
- C) Dictatuur
- D) Monarchie

Leerlingenblad - Quiz Bestuursvormen

Vraag 14

Noem een voorbeeld van een land dat een constitutionele monarchie heeft.

- A) Saoedi-Arabië
- B) Nederland
- C) Noord-Korea
- D) China

Vraag 15

Welk systeem leidt vaak tot voorspelbaarheid en stabiliteit door de aanwezigheid van duidelijke wetten en structuren?

- A) Democratie
- B) Theocratie
- C) Dictatuur
- D) Pluocratie

Vraag 16

In welk systeem is de macht gebaseerd op familiebanden en erfelijkheid?

- A) Aristocratie
- B) Pluocratie
- C) Anarchie
- D) Theocratie

Vraag 17

Welke bestuursvorm gebruikt een president als staatshoofd en regeringsleider?

- A) Presidentiële republiek
- B) Parlementaire republiek
- C) Absolute monarchie
- D) Militaire dictatuur

Vraag 18

Welke bestuursvorm kan ontstaan als een samenleving volledig instort en er geen regering meer is?

- A) Anarchie
- B) Oligarchie
- C) Federatie
- D) Theocratie

Vraag 19

Welke bestuursvorm komt vaak voor in landen waar religie en staat nauw met elkaar verweven zijn?

- A) Theocratie
- B) Pluocratie
- C) Federatie
- D) Dictatuur

Vraag 20

Welke bestuursvorm wordt vaak gezien als de "heerschappij van velen" waarbij alle burgers inspraak hebben?

- A) Dictatuur
- B) Democratie
- C) Oligarchie
- D) Aristocratie

Denkroutine Knelpunten

Doelen:

- Begrip ontwikkelen van verschillende bestuursvormen en hun impact op besluitvorming.
- Leren analyseren en begrijpen waarom mensen van mening verschillen over overheidsbeslissingen.
- Kritisch nadenken over macht en de rol ervan in het dagelijks leven.
- Vaardigheden ontwikkelen in het interpreteren van nieuws en krantenartikelen.

Vaardigheden:

- Kritisch denken
- Analyse en interpretatie
- Samenwerken
- Discussievaardigheden
- Reflecteren

Benodigdheden:

- Een krantenartikel over een recente overheidsmaatregel of beslissing
- Papier en potloden.
- Whiteboard of flip-over voor gezamenlijke aantekeningen.
- Markers.

Reflectie:

- Wat heb je geleerd over de rol van macht in bestuursvormen?
- Hoe kunnen verschillende waarden en belangen leiden tot meningsverschillen?
- Wat zou jij anders doen als jij de macht had?

Evaluatie:

- Bespreek samen de belangrijkste inzichten die leerlingen hebben opgedaan.
- Laat leerlingen opschrijven wat ze het meest verrassend vonden en waarom.

Criteria voor Succes

- De leerlingen identificeren feiten, waarden, belangen en beleid in het krantenartikel.
- Ze formuleren verschillen en overeenkomsten in standpunten.
- Leerlingen kunnen uitleggen hoe macht een rol speelt in de overheidsbeslissing.

Beoordeling:

Beoordeel de diepgang van de analyse (feiten, waarden, belangen, beleid).
Let op de actieve deelname en samenwerking binnen de groep.
Check of leerlingen de koppeling tussen macht en besluitvorming begrijpen.

Denkroutine Knelpunten

Lesbeschrijving:

Inleiding

Start met een korte uitleg over macht en bestuursvormen. Geef voorbeelden zoals democratie, dictatuur, en monarchie.

Introduceer het krantenartikel en leg de context uit. Vraag: "Wat valt jullie op in deze beslissing?"

Hoofdactiviteit

Feitenanalyse: Laat leerlingen feiten opschrijven uit het artikel. Noteer overeenkomsten en verschillen op het bord.

Waarden: Bespreek welke waarden betrokken partijen belangrijk vinden. Laat leerlingen hun observaties delen.

Belangen: Analyseer de verschillende belangen. Wat willen de betrokken partijen bereiken?

Beleid: Laat leerlingen nadenken over mogelijke oplossingen en hoe die verschillen van elkaar.

Afsluiting

Bespreek de bevindingen gezamenlijk. Welke inzichten hebben leerlingen opgedaan over macht en besluitvorming?

Vraag leerlingen hoe zij de macht zouden gebruiken als zij een van de betrokken partijen waren.

Denk Stof

26 maart 2027

NIEUWE REGELS

VOOR SCHOOLTIJDEN LEIDT TOT DISCUSSIE IN DE GEMEENTE

Dorpzicht in rep en roer

In de gemeente Dorpszicht heeft de lokale overheid besloten om de schooltijden van basisscholen aan te passen. Het plan is om alle scholen eerder te laten beginnen, namelijk om 8:00 uur in plaats van 8:30 uur. Volgens de gemeenteraad zorgt deze maatregel ervoor dat ouders meer flexibiliteit hebben in hun werkplanning. "Veel ouders hebben gevraagd om deze verandering, zodat ze op tijd naar hun werk kunnen," zegt wethouder De Vries, die het plan heeft voorgesteld.

Toch is niet iedereen het eens met de nieuwe maatregel. Ouders van jonge kinderen maken zich zorgen over de 'impact' op de ochtendroutine. "Het is nu al moeilijk om op tijd te zijn," zegt moeder Karim Jansen. Ook enkele leraren hebben kritiek. Zij vinden dat de extra vroege start hun voorbereidingstijd beperkt.

Een andere groep ouders, die tijdens deze bijeenkomst bleek de maatregel wel steunt, dat er ook alternatieven voorstellen zijn. Sommige om rekening te houden met inwoners stellen voor om een werkende gezinnen. "Als we de flexibel systeem in te voeren economie willen stimuleren, waarbij scholen zelf hun starttijden kunnen bepalen, moeten we ouders helpen om werk en gezin te combineren," Anderen pleiten voor betere kinderopvang in plaats van het aanpassen van de schooltijden. De gemeenteraad heeft een vergadering belegd om de meningen van inwoners te maand een definitieve beslissing nemen.

Wat ga je doen?

Je gaat onderzoeken hoe macht een rol speelt in besluitvorming. Met behulp van een krantenartikel bekijk je hoe verschillende partijen naar een overheidsbeslissing kijken. Je analyseert de feiten, waarden, belangen en het beleid om beter te begrijpen waarom mensen verschillende meningen hebben.

Stap 1: Feiten verzamelen

Lees het krantenartikel goed door.

Schrijf op wat de maatregel of beslissing precies is.

Noteer waarover mensen het eens of oneens zijn.

Bespreek samen welke feiten belangrijk zijn om te begrijpen waar het om gaat.

Stap 2: Waarden analyseren

Welke waarden spelen een rol in de discussie? Denk aan eerlijkheid, vrijheid, veiligheid of gelijkheid.

Schrijf op welke waarden belangrijk zijn voor de verschillende betrokken partijen.

Vergelijk met elkaar: welke waarden botsen of komen juist overeen?

Stap 3: Belangen bekijken

Welke belangen hebben de verschillende partijen? Wat willen ze bereiken?

Schrijf op welke groepen voordeel of nadeel hebben bij deze beslissing.

Bespreek hoe deze belangen de meningen beïnvloeden.

Stap 4: Beleid bespreken

Wat willen de verschillende partijen veranderen of behouden?

Bedenk verschillende oplossingen en bespreek hoe die van elkaar verschillen.

Welke oplossing lijkt het meest eerlijk of haalbaar? Waarom?

Stap 5: Bespreken en reflecteren

Deel de belangrijkste inzichten uit jullie analyse.

Bespreek hoe macht invloed heeft op deze beslissing.

Denk na: wat zou jij anders doen als jij de macht had?

Criteria voor Succes

- Je kunt feiten, waarden, belangen en beleid uit het krantenartikel herkennen en benoemen.
- Je kunt uitleggen waarom mensen van mening verschillen over deze beslissing.
- Je laat zien hoe macht een rol speelt in het besluitvormingsproces.
- Je werkt actief samen en deelt je inzichten met de klas.

Reflectievragen

Wat heb je geleerd over de rol van macht in besluitvorming?

Hoe kunnen verschillende waarden en belangen leiden tot meningsverschillen?

Wat zou jij anders doen als jij de macht had?

Denk Stof

26 maart 2027

NIEUWE REGELS

VOOR SCHOOLTIJDEN LEIDT TOT DISCUSSIE IN DE GEMEENTE

Dorpzicht in rep en roer

In de gemeente Dorpzicht heeft de lokale overheid besloten om de schooltijden van basisscholen aan te passen. Het plan is om alle scholen eerder te laten beginnen, namelijk om 8:00 uur in plaats van 8:30 uur. Volgens de gemeenteraad zorgt deze maatregel ervoor dat ouders meer flexibiliteit hebben in hun werkplanning. "Veel ouders hebben gevraagd om deze verandering, zodat ze op tijd naar hun werk kunnen," zegt wethouder De Vries, die het plan heeft voorgesteld.

Toch is niet iedereen het eens met de nieuwe maatregel. Ouders van jonge kinderen maken zich zorgen over de impact op de ochtendroutine. "Het is nu al moeilijk om op tijd te zijn," zegt moeder Karin Jansen. Ook enkele leraren hebben kritiek. Zij vinden dat de extra vroege start hun voorbereidingstijd beperkt.

Een andere groep ouders, die de maatregel wél steunt, benadrukt dat het belangrijk is om rekening te houden met werkende gezinnen. "Als we de economie willen stimuleren, moeten we ouders helpen om werk en gezin te combineren," zegt vader Peter Bakker.

De gemeenteraad heeft een vergadering belegd om de meningen van inwoners te verzamelen.

Tijdens deze bijeenkomst bleek dat er ook alternatieve voorstellen zijn. Sommige inwoners stellen voor om een flexibel systeem in te voeren waarbij scholen zelf hun starttijden kunnen bepalen. Anderen pleiten voor betere kinderopvang in plaats van het aanpassen van de schooltijden. De gemeente wil eind volgende maand een definitieve beslissing nemen.

Week 3. Kleine groep. Stemmen zoals de Oude Grieken

Denksleutel Mindmap

Doelen:

- Begrijpen hoe democratie is ontstaan in het oude Griekenland.
- Het kritisch vergelijken van oude en moderne bestuursvormen.
- Creatief en gestructureerd informatie presenteren via een mindmap.
- Een groepsbesluit leren nemen met respect voor verschillende meningen.

Vaardigheden:

- Onderzoekvaardigheden
- Creatief denken en organiseren
- Samenwerken en communiceren
- Kritisch nadenken en argumenteren

Benodigdheden:

- Grote vellen papier, A3- of groter
- Kleurpotloden en stiften
- Eventueel scherven van keramiek of een alternatieve stemmethode (bijvoorbeeld knikkers en bekers)
 - Informatie over het oude Griekenland

Reflectie:

- Laat leerlingen bespreken wat zij van de stemprocedure vonden.
- Vraag: "Hoe zou dit anders zijn dan een moderne verkiezing?"

Evaluatie:

- Observatie van deelname tijdens de activiteit.
- Kwaliteit en creativiteit van de mindmap.
- Actieve betrokkenheid bij het referendum.

Criteria voor Succes

- Mindmap bevat het onderwerp in het midden en vijf duidelijke takken met subonderwerpen.
- Stemronde wordt uitgevoerd volgens een georganiseerde procedure.
- Leerlingen tonen begrip van de concepten door correcte toepassing.

Beoordeling:

Geef feedback op de mindmap (kleurgebruik, volledigheid, correctheid).
Beoordeel de praktische uitvoering en organisatie van het referendum.

Week 3. Kleine groep. Stemmen zoals de Oude Grieken

Denksleutel Mindmap

Lesbeschrijving:

Inleiding

Introduceer het concept van macht en hoe democratie ontstond in het oude Griekenland.

Laat de leerlingen zien hoe de oude Grieken stemmen via scherven gebruikten.

Hoofdactiviteit

Stap 1: Laat leerlingen individueel of in tweetallen informatie verzamelen over democratie in het oude Griekenland.

Stap 2: Laat hen een mindmap maken met minstens vijf takken, zoals beschreven in de Mindmap-Sleutel.

Stap 3: Laat hen een kwestie bedenken voor een klassikaal referendum (bijv. "welk spel spelen we tijdens pauze?").

Stap 4: Organiseer een referendum zoals in het oude Griekenland. Gebruik bijvoorbeeld:

- Scherven (gemaakt van karton of echte keramiek) waarop leerlingen stemmen.
- Alternatief: knikkers en bekers voor een visuele stemoptie.

Afsluiting

Bespreek de uitkomst van het referendum.

Reflecteer met de leerlingen op het proces en vergelijk het met moderne democratieën.

Wat ga je doen?

Je onderzoekt hoe democratie werkte in het oude Griekenland. Je verzamelt informatie, maakt een mindmap en ervaart hoe een stemronde in de Atheense democratie werd uitgevoerd.

Stap 1: Informatie verzamelen

- Werk alleen of in tweetallen.
- Zoek informatie over democratie in het oude Griekenland.
- Schrijf belangrijke feiten op die je kunt gebruiken voor je mindmap.

Stap 2: Maak een mindmap

- Zet 'Democratie in het oude Griekenland' in het midden.
- Teken vijf takken die belangrijke subonderwerpen bevatten, zoals:
 - Wie mocht stemmen?
 - Hoe werd er gestemd?
 - Wat werd er besloten?
 - Wat waren de regels?
 - Wat waren de voor- en nadelen?
 - Weet je nog andere subonderwerpen?

Stap 3: Bedenk een klassikale kwestie

- Bedenk samen een vraag voor een klassikaal referendum.
- Bijvoorbeeld: "Welk spel spelen we tijdens de pauze?"
- Zorg ervoor dat de kwestie voor iedereen duidelijk is.

Stap 4: Organiseer een stemronde

- Stem zoals in het oude Griekenland:
 - Gebruik scherven (van karton of keramiek) en schrijf je stem erop.
 - Alternatief: gebruik knikkers en bekers als visuele stemmethode.
- Volg een duidelijke stemprocedure en zorg dat iedereen eerlijk kan stemmen.
- Tel de stemmen en bespreek het resultaat.

Criteria voor Succes

- Je verzamelt relevante informatie over democratie in het oude Griekenland en gebruikt deze in je mindmap.
- Je mindmap bevat minstens vijf duidelijke takken met subonderwerpen en toont een goed begrip van het onderwerp.
- Je bedenkt een duidelijke en relevante kwestie die geschikt is voor een klassikaal referendum.
- De stemronde verloopt volgens een georganiseerde procedure en iedereen kan eerlijk stemmen.

Reflectievragen

- Wat heb je geleerd over democratie in het oude Griekenland?
- Hoe verschilt het van hoe we nu stemmen?
- Wat vond je van de manier waarop we hebben gestemd?

Week 4. Hele groep. Het Machtssymbool van de Toekomst

Denkroutine Kleur, Symbool, Beeld

Doelen:

- Begrijpen hoe macht wordt weergegeven door symbolen en wat die symbolen betekenen.
- Kritisch nadenken over de relatie tussen macht en visuele representatie.
- Creatieve vaardigheden ontwikkelen door een eigen machtssymbool te ontwerpen.
- Vaardigheden opbouwen in het gebruik van de denkroutine "Kleur, Symbool, Beeld".

Vaardigheden:

- Creatief denken
- Analyseren en interpreteren
- Visueel ontwerpen
- Samenwerken en presenteren

Benodigdheden:

- Afbeldingen en beschrijvingen van de tien machtssymbolen (Kroon, Scepter, enz.).
- Papier, kleurpotloden, stiften en markers.
- Whiteboard of poster om ideeën te presenteren.

Reflectie:

- Welke symbolen van macht vind je het meest herkenbaar? Waarom?
- Hoe heb jij macht in jouw symbool verwerkt?
- Wat zegt jouw ontwerp over hoe jij macht ziet?

Evaluatie:

- Bespreek de keuzes van kleur, symbool en beeld in kleine groepen.
- Vraag leerlingen om elkaars ontwerpen te analyseren: wat valt op? Wat is krachtig?

Criteria voor Succes

- Leerlingen benoemen wat elk machtssymbool uit de lijst representeert.
- Ze kiezen een kleur, symbool en beeld om hun eigen idee van macht te verbeelden.
- Het ontworpen machtssymbool heeft een duidelijke link met een aspect van macht.

Beoordeling:

Beoordeel de creativiteit en originaliteit van het machtssymbool.

Kijk of leerlingen goed hebben nagedacht over de betekenis van kleur, symbool en beeld.

Observeer de diepgang in de uitleg en presentatie.

Week 4. Hele groep. Het Machtssymbool van de Toekomst

Denkeroutine Kleur, Symbool, Beeld

Lesbeschrijving:

Inleiding

Introduceer de tien machtssymbolen met afbeeldingen en korte uitleg. Bespreek: Wat betekenen deze symbolen?

Vraag: "Wat maakt deze symbolen krachtig?" Laat leerlingen hun ideeën delen.

Hoofdactiviteit

Kleur kiezen: Laat leerlingen nadenken over welke kleur macht volgens hen vertegenwoordigt en waarom.

Symbool ontwerpen: vraag leerlingen een symbool te bedenken dat een aspect van macht uitdrukt, bijvoorbeeld rechtvaardigheid of bescherming.

Beeld maken: Laat leerlingen hun symbool in een tekening verwerken met de gekozen kleur en visuele elementen.

Afsluiting

Laat leerlingen hun machtssymbool presenteren aan de klas. Ze moeten uitleggen waarom ze voor die kleur, dat symbool en dat beeld hebben gekozen.

Bespreek als groep: Wat hebben we geleerd over macht en hoe dit visueel wordt weergegeven?

Met deze activiteit ontwikkelen leerlingen een dieper begrip van macht en de symbolen die het representeren, terwijl ze hun creativiteit en visuele denkwijze inzetten.

Ontwerp het Machtssymbool van de Toekomst

Stap 1: Kleur kiezen

Bedenk welke kleur volgens jou macht het best uitdrukt.

Schrijf op waarom je deze kleur hebt gekozen.

Bespreek eventueel met je groepje welke kleuren vaak met macht worden geassocieerd en waarom.

Stap 2: Symbool ontwerpen

Bedenk een symbool dat een aspect van macht uitdrukt, zoals:

- o Rechtvaardigheid (bijvoorbeeld een weegschaal).
- o Bescherming (bijvoorbeeld een schild).
- o Autoriteit (bijvoorbeeld een Leeuw).

Maak een schets van jouw symbool.

Stap 3: Beeld maken

Werk je symbool uit in een tekening.

Gebruik je gekozen kleur en andere visuele elementen om de betekenis te versterken.

Zorg ervoor dat je symbool goed herkenbaar en duidelijk is.

Stap 4: Presenteren en Reflecteren

Presenteer jouw machtssymbool aan de klas.

Leg uit waarom je deze kleur en dit symbool hebt gekozen.

Bespreek met de klas wat we hebben geleerd over macht en hoe dit visueel kan worden weergegeven.

Criteria voor Succes

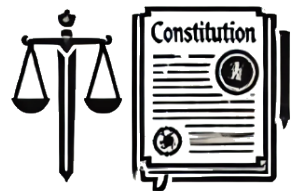
- Je kiest een kleur en kunt uitleggen waarom deze kleur macht vertegenwoordigt.
- Je ontwerpt een symbool dat een aspect van macht uitdrukt.
- Je werkt je symbool uit in een duidelijke en creatieve tekening.
- Je presenteert je werk en legt de betekenis van je keuzes goed uit.

Reflectievragen

Wat heb je geleerd over macht en hoe het wordt weergegeven?

Waarom koos je deze specifieke kleur en dit symbool?

Hoe verschillen de symbolen van anderen in de klas?

Voorbeelden Machtssymbolen

Kroon

Symbool van koninklijke macht en autoriteit in monarchieën.

Draagt de boodschap van erfelijke macht en goddelijke rechtvaardiging.

Scepter

Een staf die door koningen en koninginnen wordt gedragen als symbool van soevereiniteit.

Staat voor gezag, heerschappij en leiding.

Zegelring

Een ring gebruikt door machthebbers om officiële documenten te markeren.

Vertegenwoordigt persoonlijke autoriteit en de kracht om beslissingen te bekrachtigen.

Troon

Een verhoogde stoel die de macht en status van een heerser of leider symboliseert.

Geeft aan wie het hoogste gezag heeft in een land of bestuur.

Zwaard

Symbool van militaire macht, rechtvaardigheid en bescherming.

Wordt geassocieerd met heersers, ridders en rechtsprekende macht.

Vlag

Representatie van een natie, macht of een bepaalde bestuursvorm.

Staat symbool voor soevereiniteit en eenheid binnen een land of groep.

Ketting van Ambt

Een ceremoniële ketting gedragen door burgemeesters of andere ambtsdragers.

Teken van officiële verantwoordelijkheid en bestuur.

Schild

Teken van bescherming en militaire macht, vaak gebruikt in heraldiek.

Wordt geassocieerd met verdediging en de bescherming van een gemeenschap.

Parlementsgebouw of Paleis

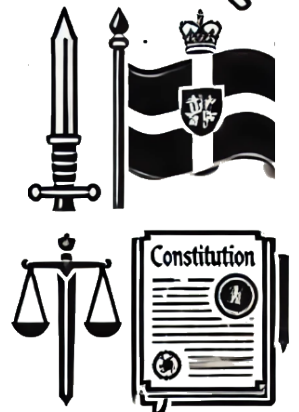
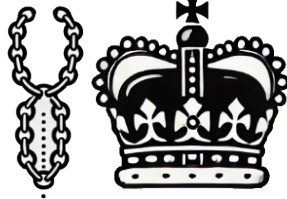
Architectonische symbolen die de macht van een regering of staat vertegenwoordigen.

Wordt gebruikt als zetel van beslissingen en machtsuitoefening.

Boek (Grondwet, Bijbel, Wetboek)

Symbool van intellectuele, religieuze of juridische macht.

Geeft autoriteit aan regels, wetten en morele principes in een samenleving.

Week 4. Kleine groep. Het Land van Mijn Dromen

Denksleutel wat als...

Doelen:

- Leerlingen ontdekken de verantwoordelijkheden die bij macht komen kijken.
- Leerlingen ontwikkelen creatieve en kritische denkvaardigheden door wetten en regels te formuleren.
- Leerlingen oefenen in het presenteren van ideeën en het onderbouwen van keuzes.

Vaardigheden:

- Creatief denken
- Kritisch redeneren
- Samenwerken (voor tweetallen)
- Presenteren en communiceren

Benodigdheden:

- A3-papier of werkbladen
- Kleurpotloden, stiften, markers
- Schrijfmateriaal (pennen, potloden)

Reflectie:

- Wat vond je leuk aan het bedenken van je eigen land?
- Welke regel of wet vind je het belangrijkste? Waarom?
- Hoe voelde het om 'de macht' te hebben?

Evaluatie:

- Observeer of leerlingen originele en doordachte ideeën hebben ontwikkeld.
- Controleer of het werk voldoet aan de criteria voor succes.
- Gebruik peer feedback: laat leerlingen een positieve opmerking geven over elkaars werk.

Criteria voor Succes

- Leerlingen bedenken een originele naam en minimaal vijf wetten of regels voor hun land.
- Het werk bevat zowel tekst als tekeningen.
- Leerlingen presenteren hun ideeën op een duidelijke en enthousiaste manier.

Beoordeling:

Geef individuele feedback op creativiteit en samenhang van de wetten en regels. Beoordeel de kwaliteit van de presentatie: helderheid, enthousiasme, en samenwerking.

Week 4. Kleine groep. Het Land van Mijn Dromen

Denksleutel wat als...

Lesbeschrijving:

Inleiding

Begin de les met de vraag: "Wat als jij de macht had? Wat zou je veranderen in de wereld?"

Leg kort uit wat macht is en benadruk de generalisaties.

Geef voorbeelden van wat macht inhoudt, zoals macht in een klas, een gezin, of een land.

Hoofdactiviteit

Stap 1: Individueel of in tweetallen

Laat leerlingen een naam bedenken voor hun fictieve land.

Vraag hen om een korte beschrijving te maken van hoe hun land eruitziet (bijv. landschap, inwoners, cultuur).

Stap 2: Lijst van Wetten en Regels

Laat leerlingen minimaal vijf wetten of regels bedenken. Geef ondersteunende vragen zoals:

Wat moeten mensen doen om gelukkig samen te leven?

Hoe ga je om met mensen die zich niet aan de regels houden?

Welke rechten heeft iedereen in jouw land?

Stimuleer creativiteit en laat ruimte voor fantasie.

Stap 3: Uitleg en Tekeningen

Laat leerlingen hun ideeën uitwerken met korte teksten en tekeningen.

Moedig het gebruik van kleur en pictogrammen aan om hun land aantrekkelijk te maken.

Afsluiting

Laat leerlingen hun land presenteren aan de groep.

Reflecteer met elkaar: Wat vonden jullie van elkaars landen? Welke ideeën sprongen eruit?

Bespreek de verantwoordelijkheid die macht met zich meebrengt en vraag: "Welke regels zouden we in onze klas kunnen gebruiken?"

Wat ga je doen?

In deze activiteit bedenkt je een eigen land en bepaalt je hoe het wordt bestuurd. Je denkt na over wetten, regels en de rechten van inwoners. Daarnaast maak je tekeningen om jouw land visueel aantrekkelijk te maken.

Stap 1: Bedenk je land

Werk alleen of in tweetallen.

Kies een naam voor je land.

Beschrijf hoe je land eruitziet:

- Hoe ziet het landschap eruit?
- Wie wonen er?
- Welke cultuur heeft je land?

Stap 2: Maak een lijst met wetten en regels

Bedenk minimaal vijf wetten of regels.

Gebruik deze vragen als hulp:

- Wat moeten mensen doen om gelukkig samen te leven?
- Hoe ga je om met mensen die zich niet aan de regels houden?
- Welke rechten heeft iedereen in jouw land?

Wees creatief en bedenk regels die passen bij jouw land.

Stap 3: Werk je ideeën uit

Schrijf korte teksten waarin je jouw land en regels uitlegt.

Maak tekeningen om je land en zijn wetten visueel te ondersteunen.

Gebruik kleur en pictogrammen om je ideeën duidelijker te maken.

Stap 4: Presenteren en Reflecteren

Presenteer jouw land aan de klas.

Luister naar de ideeën van anderen en bespreek welke regels en concepten opvielen.

Denk na over macht en verantwoordelijkheid: welke regels zouden we in onze klas kunnen gebruiken?

Criteria voor Succes

- Je bedenkt een originele naam en minimaal vijf wetten of regels voor je land.
- Je werkt je ideeën uit in tekst en tekeningen.
- Je presenteert je land duidelijk en enthousiast aan de klas.

Reflectievragen

Wat vond je leuk aan het bedenken van je eigen land?

Welke regels of wetten vond je het belangrijkste?

Hoe verschilt jouw land van andere landen in de klas?

Wat betekent macht en verantwoordelijkheid in een samenleving?

Veel succes met het ontwerpen van jouw ideale land!

